

# MR. RUSH.

**14 RUSH** Uitgebreid commentaar op alles dat los en vast zit door Neil Peart: concepten, composities, *Chemistry*, complexe ritmen, conflicten en de controversen tussen culturen.

## MR. G.B.J. PEART AAN HET WOORD

## DE TOESTAND IN

## HANS VAN DEN HEUVEL

'Op elke derde elpee die David Bowie maakt is de weg die hij ingeslagen is, helemaal uitgefilterd. Bij ons schijnt er ook een vastomlijnd patroon in die richting te wijzen. Op de eerste drie Rush-elpees zwierf de muziek alle kanten uit. De luisteraar moest zich er bij voorbaat al voor open stellen, werd niet in zijn eigen stemming "aangevuld". Onze vierde elpee, *2112*, was duidelijk hetgeen we zochten: een sterke gitaar/bas/drums-aanpak van het fenomeen hardrock, met veel dynamiek, tempo- en melodieveranderingen en een boel fantasie. Van daaruit zijn we synthesizers in de band gaan halen en in onze pogingen nieuwe stijlen van spelen en songs schrijven af te tasten, ontbeerde de elpee *A Farewell To Kings* een eenduidig gezicht. *Hemispheres* had daar eigenlijk ook nog 'n beetje onder te lijden. Dat was de moeilijkste elpee die we ooit opgenomen hebben. De ideeën waren er wel, maar lieten zich moeilijk combineren. We zaten aan het einde van een lange tournee en waren gedwongen al na drie weken — waarin we het complete materiaal moesten schrijven — de studio in te duiken. Bovendien was de muziek op die

**'Ik ben alle Oude Wereld-boeken en de mentaliteit waarop ons vroegere werk gebaseerd was, ontgroeid'**

plaat het meest complexe wat we ooit gedaan hebben. We hebben onszelf dan ook ontzettend moeten forceren. Muzikale uitdagingen zijn prima, maar als je jezelf bijna vernietigd om ze te kunnen volbrengen... Dat is het allemaal niet waard. Gelukkig stralen de spanningen en de moeite niet van de plaat

viand ook duidelijker zichtbaar: commercieel worden, uitverkoop houden en je overgeven aan datgene wat de platenmaatschappij van je verlangt. Maar of het net als toen de platenmaatschappij is die je vertelt welke richting je in moet slaan of het is een schare fans, je kunt er niet aan toegeven. Anders verdwaal je...'

*Nu heeft Signals minder verkocht dan de vorige.*

'Dat is niet waar. Die constatering wordt voornamelijk bepaald door jouw opvatting van de muziek die jij graag zou willen horen.' *Ik voel me daarbij enigszins gesterkt door de Billboard-noteringen.*

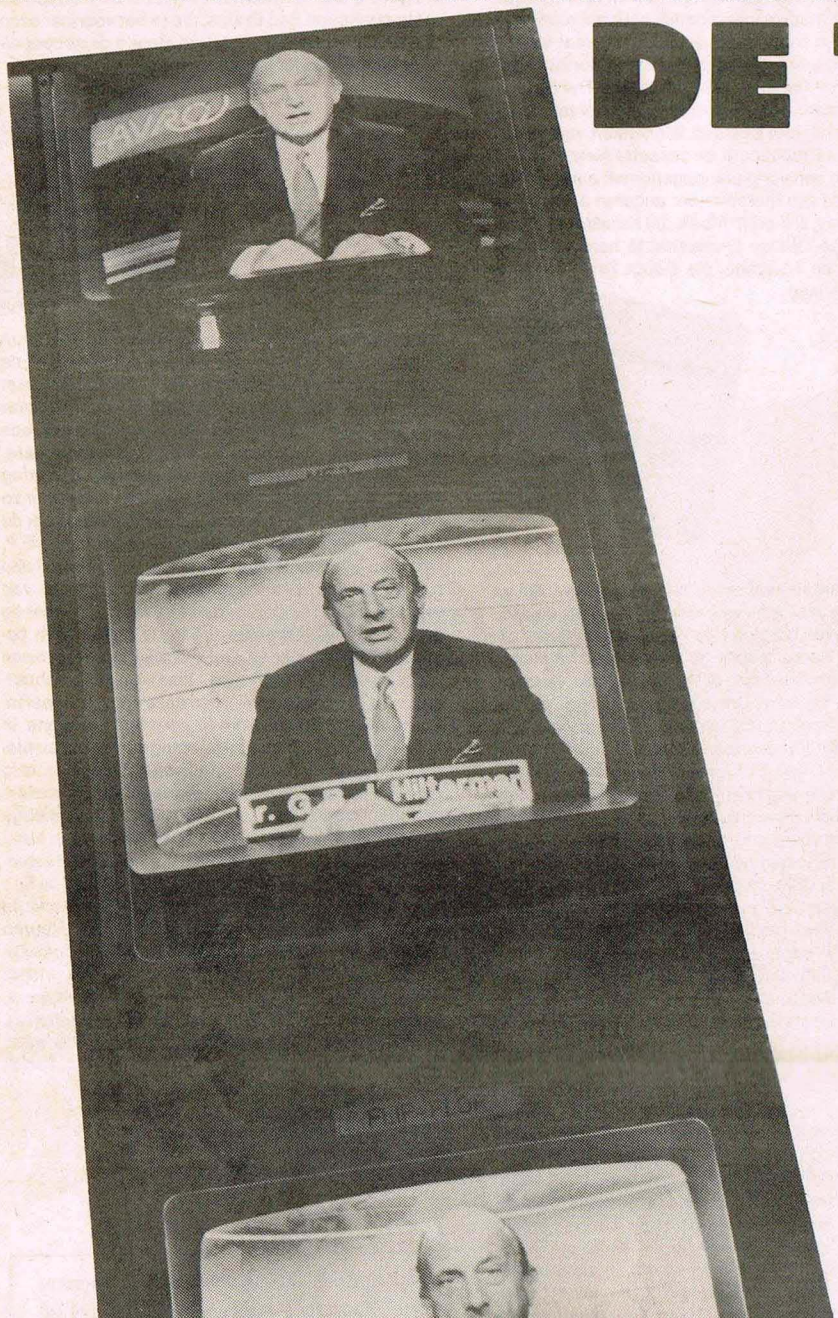
'Daar staan geen feiten in. Ik wil niet de slimme jongen uithangen, maar ik weet toevallig wel hoe die lijst werkt: dat is zó'n politieke spiraal van manipulaties... Als ik je die zou proberen te beschrijven denk je waarschijnlijk dat ik cynisch of paranoïde ben. Laten we het maar houden op de constatering dat de Billboard-hitlijst niks met muziek te maken heeft en zeer weinig met de verkoop van een plaat.'

*Betreffende de muzikale koers: zullen keyboards in de toekomst een nog meer prominente rol gaan vervullen?*

'Dat betwijfel ik. Maar het laat zich moeilijk voorspellen. Op het moment dat we het materiaal gaan schrijven, beginnen we helemaal fris. En gaan we niet eerst zitten berekenen welk percentage van ons publiek een bepaalde song wel of niet ziet zitten, wat de platenmaatschappij er van zal zeggen, of de discjockeys het leuk zullen vinden... Hoe kun je dat een arm en onschuldig liedje in godsnaam aandoen? Een onbevleete song, ontsproten aan je eerlijkste voorkeuren? Het is überhaupt moeilijk om de verwachtingen van anderen te raden. Maar het is slécht om te proberen daaraan te beantwoorden.'

*Jullie hebben geen vijftaalenplan met deze band.*

'We hebben geen vijftaalenplan, geen





# R

ush is geen rock & roll, het zijn geen vrijgevochten rebellen, het is een stelletje schoolmeesters. Neil Peart is hoofdonderwijzer. Het woordenboek in de linkerhand, de drumsticks in de rechter. Wanneer ik zijn klaslokaal betreden mag, schalt er muziek uit zijn walkman. Let's Dance. David Bowie. Ik ben lichtelijk verrast. Voor Pearl is de parallel met Rush duidelijk.

plaat het meest complexe wat we ooit gedaan hebben. We hebben onszelf dan ook ontzettend moeten forceren. Muzikale uitdagingen zijn prima, maar als je jezelf bijna vernietigd om ze te kunnen volbrengen... Dat is het allemaal niet waard. Gelukkig stralen de spanningen en de moeite niet van de plaat af. *Hemispheres* was een snelle definitie van de integratie van keyboards in de band en leidde tot een serie andere veranderingen. *Permanent Waves* was weer een erg tweeslachtig album. We stonden toen eigenlijk met één voet in een nieuwe, en met de andere in de oude stijl. *Moving Pictures* was daarop erg definitief. Het heeft een eenheid, een bepaalde continuïteit. We wisten de toetsen in een bepaalde context te plaatsen die de stijl van songschrijven, waar we op *Permanent Waves* mee begonnen waren, beter deed uitkomen. Onze laatste elpee, *Signals*, is weer een stap terug naar de dualistische situatie. We proberen zoveel verschillende muziekstijlen te doen samensmelten, zoveel benaderingen bij het songschrijven, zoveel variaties in het bespelen van onze instrumenten... We hebben die plaat veelvuldig geëvalueerd, de afgelopen tijd. We moeten beslissen welke onderdelen van *Signals* we moeten doortrekken en welke als experiment kunnen worden beschouwd. Dat gaat in heel vage bewoordingen, maar omdat we alledrie zo diep in de muziek zitten weet ieder waar we het over hebben.'

*Veel fans zijn teleurgesteld door het accent op keyboards bij die Signals-elpee.*

'Dat overkomt ons natuurlijk steeds als we een nieuwe weg inslaan. En dan praten we niet eens over verschillende geestelijke niveaus van mensen of de mate van trouw van de fans. Dergelijke opvattingen worden voornamelijk bepaald door de achtergrond van de mensen individueel. Maar wij móesten gewoon veranderen. We vechten continu tegen onze grootste vijanden. Routine en formules. Dat kun je niet passief doen. Aanval is de beste verdediging.'

*Wat is het grote gevaar precies?*

'De constatering dat de zaken lekker lopen: we hebben een fijne eigen stijl, we zijn succesvol. Het is dodelijk om daarmee genoegen te nemen. Onze eerste zes, zeven elpees zijn gemaakt onder zware druk. Toen was de

je dat een arm en onschuldig liedje in godsnaam aandoen? Een onbevleete song, ontsproten aan je eerlijkste voorkeuren? Het is überhaupt moeilijk om de verwachtingen van anderen te raden. Maar het is slécht om te proberen daaraan te beantwoorden.'

*Jullie hebben geen vijfjarenplan met deze band.*

'We hebben geen vijf maandenplan, geen vijf wekenplan. We plannen wel wannéer we gaan opnemen, of songs gaan schrijven, maar niet wát we zullen gaan doen. Dat kán niet. De muziek verandert te snel. We staan niet heel arrogant buiten de maatschappij. We luisteren naar en worden beïnvloed door andere muzikanten. Hoe zou je dan kunnen zeggen wat je over vijf jaar speelt?'

*Is Signals net als vroeger vanuit een conceptgedachte opgebouwd?*

'Niet in ontwerp, maar achteraf kwamen we tot de ontdekking dat er een duidelijke rode draad aanwezig was. Het materiaal verte-

## 'Ik zou de sereniteit van de Oosterse Wereld willen koppelen aan de passie van de Derde Wereld'

genwoordigt een jaar van je leven en wordt geschreven in een maand van je leven, dus zijn er onderling altijd relaties en soms zet ik die bewust in scene. Door een zinsnede in een bepaalde song te gebruiken en in een volgende te laten terugkeren. Niet dat ik met gefronste wenkbrauwen allerlei kruis-referenties probeer uit te werken, maar toen ik *New World Man* als laatste nummer voor de plaat bijdroeg, heb ik elementen uit alle songs bijeen geschaapt om die song en indirect de hele elpee te laten samenvloeien. Uit *Signals* spreekt een continuïteit in het hedendaagse leven, vooral in Noord-Amerika. Er wordt gesproken over de achtergrond van het land: *Subdivisions* die het totaal maken, gerelateerd aan de manier waarop wij drieën — en veel van onze fans — opgegroeid zijn. *The Analog Kid* schetst het weggroeien uit die achtergrond, het streven naar iets beters, iets interessanter, kortom de hele puberale problematiek. En de rest van de elpee vloeit door diverse fasen van het Moderne Leven heen.'

# DE WERELD



Verborgen camera versus verborgen slagwerker: 'Ik wil géén beroemd gezicht!'

SUNSHINE

strument. De keuze die ik met teksten maak, heb je ook bij een saxofoon- of gitaarsolo. Fräseren is één van de fundamentele geneugten van het muziekmaken. Dat geldt ook voor drummen. Je kunt je aanpak van het ritme helemaal wijzigen, een maat korter of langer doen lijken, terwijl het tempo gewoon hetzelfde blijft.'

*Je hebt er een hekel aan gefotografeerd te worden. Hoe komt dat?*

'Ik heb er geen hekel aan gefotografeerd te worden, ik wil die foto's alleen niet gepubliceerd zien. Dat is een verschil. Als een vriend een foto van me wil maken, dan is dat een amicaal gebeuren. Wanneer vréemden mijn foto nemen, word ik vermoeid van het gevolg, van die vreemdelingen die mijn gezicht kennen omdat ze dat in de krant gezien hebben. Ik ben niet graag beroemd.'

*Bij beluistering van Rush, heb ik juist steeds de indruk dat je die bewondering wil uitlokken. Conflicteert dit niet met het voorafgaande?*

'Ik heb er geen bezwaar tegen beroemde hersenen te hebben. Of beroemde handen. Ik wil alleen geen beroemd gezicht. Dat is geen verwerpen van waar we voor stáán. We worden gerespecteerd als muzikanten. Dat kun je niet ontkennen en het is vleierend. Maar het hebben van een bekend gezicht is totaal betekenisloos en veroorzaakt enkel opwinding en teleurstellingen. Dus ga ik dat niet voeden. Ik hou wel van interviews, praat graag met mensen, maak graag geluid, maar

*Op de oude Rush-elpees liet je een duidelijke mythologische fascinatie blijken. Tegenwoordig koppel je songs aan de maatschappij van nu of de nabije toekomst. Die stap van, pak 'm beet, tweeduizend jaar, heb je verrassend snel gezet.*

'Voor wat betreft mijn teksten vertegenwoordigde *Permanent Waves* een nieuwe aanpak. De mythologische aanpak, met alle bijkomende allegorieën toonde een veelheid aan conceptuele ideeën zonder ze naar de aarde te brengen. Ze lagen óf in de verre ruimte, óf in het verleden, óf in de toekomst, maar niet in het leven van alledag. Dat gaf me de mogelijkheid om puur conceptuele tegenstellingen en conflicten te onderzoeken. Dingen die ik bij mezelf ontdekte, maar heel "kosmisch" vertaalde. Op een gegeven moment loopt dat spoor evenwel dood en wil je dezelfde zaken van toepassing maken op het leven nú. Dus de ideeën van toen vormen nog steeds het fundament van hetgeen ik vandaag schrijf. Maar schrap alle fleurige allegorieën, probeer de boodschap zo schoon mogelijk te ontkleden en toch accuraat te blijven. De woorden zijn beter gekozen en hebben meer praktische toepassingsmogelijkheden.'

*Daarbij gebruik je wel een erg persoonlijke vocabulaire.*

'Dat is het effect. De reden is om meer exact te zijn. Ik denk beter na over de woorden die ik kies en het waarom. Het is een *new world style of writing*, in principe. Ik ben alle Oude Wereld-boeken en de mentaliteit waarop ons vroegere werk gebaseerd was, ontgroeid.'

*Je hebt **Brave New World** goed gelezen, merk ik wel.*

'Hmm, maar ik bedoel niet die *New World*, ik bedoel *Dé Nieuwe Wereld*. *Brave New World* gaat in principe over de Oude Wereld, over Engeland, Duitsland en Frankrijk, niet over Amerika. Ik heb beide werelden gezien, want ik heb zowel in Engeland als in Amerika een groot gedeelte van mijn leven doorgebracht. Maar ik heb Amerika leren liefhebben, ben het gaan respecteren. En een nummer als *New World Man* gaat over de problemen die ze in Amerika hebben. Het gifprobleem bijvoorbeeld. De Amerikanen hebben veel moeite met vergif en verontreiniging. In individueel opzicht, alcohol en drugs bijvoorbeeld, maar ook maatschappelijk: de industriële verontreiniging, milieuverontreiniging. Toen ik *New World Man*

schreef was ik erg boos over de gifreizen die op de Canadese meren neerviel en alle dieren daarin doodde. De regen zat vol met afvalstoffen van energiecentrales in Amerika, die nog steeds kolen stoken uit angst voor kernenergie. Ongelukkigerwijs is dit 'n voorbeeld van een milieu-betrokken creatie van een verschrikkelijk milieu-probleem. En ik kijk als buitenstaander — wij in Canada zitten eigenlijk tussen de Oude Wereld en de Nieuwe Wereld in — tegen deze mengeling van ideeën aan.'

*In het refrein van het nummer beschrijf je evenwel de controverse tussen blank en zwart, het schipperen tussen twee culturen.*

'Ja, die passage: *Matching the beat of the Old World Man, Catching the heat of the Third World Man*. Dat conflict tussen die twee manieren om tegen het leven aan te kijken speelt natuurlijk nog voortdurend. Net als in de Oost-Westverhouding. Geen van beide heeft gelijk noch ongelijk, ik mag ze alle twee.'

*Je bent zelf ook degene die tussen die culturen inzwabbert.*

'Ik zou dat wel willen zijn. Beide achtergronden zijn in principe goed, ze zijn alleen moeilijk te verenigen en dat heeft in Amerika zoveel problemen opgeleverd. Ze hebben daar niet alleen geprobeerd om verschillende rassen te combineren, maar ook verschil-

## 'Soms moet ik Geddy uitleggen hoe hij de teksten moet inpassen'

lende levensvisies. Er is een elementair verschil in de manier waarop de mensen 's ochtends wakker worden, hoe je tegen het leven aankijkt. Wat voor waarde je aan iemands leven hecht, wat je in dat leven zou willen bereiken en wat de bedoeling van het leven in essentie is. Ik zie geen manier om dit alles in de maatschappelijke basis te verenigen en ik probeer de wereld ook niet van de ondergang te redden. Maar ik voor mezelf zou graag de sereniteit van de Oosterse wereld gekoppeld willen zien aan de gepassioneerde maar relaxede houding van de Derde Wereld-mensen, zelfs al leidt die hartstocht daar nog tot bloederige en wrede extremen.'

*Dat kun je ook terugkoppelen op muziek?*

'Absoluut. Ik ben een reggae-fan, de muziek van de Derde Wereld heeft een fundamentele plaats in mijn liefde voor ritme. Maar tegelijkertijd hou ik van Westerse stadsmuziek en

probeer die combinatie in evenwicht te krijgen.'

*In een song als **Chemistry** probeer je zelfs te analyseren hoe intermenselijke relaties scheikundig in elkaar zitten. Vind je niet dat je daarmee wat ál te ver gaat?*

'Dat zie je te serieus. Ik ben geen chemicus, noch een wetenschapper. Maar net als in *Vital Science*, waar ik elektronisch vakidroom gebruik, heb ik hier voor chemische termen gekozen. Taal is in deze sectoren nog in een ontwikkelingsfase.. Ze heeft de neiging om erg koud en geïsoleerd van de maatschappij te klinken, terwijl de woorden dat in werkelijkheid hou ik van westerse stadsmuziek en lijkheid niet zijn. Ik heb geprobeerd dat vakidroom 'op te warmen'. Het is leuk om ze uit hun klinische omgeving te halen en ze op sex van toepassing te laten zijn. *Chemistry* gaat gedeeltelijk over wat er zich tussen ons én over wat er gebeurt tussen twee mensen van verschillende sekse. De overeenkomst is dat beide groepen een onderlinge affiniteit hebben. En voor mij maakt het geen verschil of die elektronisch wordt doorgegeven, chemisch of lichamelijk. Het belangrijkste is dat het gebeurt. De song is ook niet analytisch, ik beschrijf het alleen op een andere manier. En de vorm van de woorden brengt met zich mee dat ze op een andere manier gezongen kunnen worden, zodat de songs weer op een andere manier geschreven kunnen worden.'

*Als Geddy je teksten zingt, moet hij alle mogelijke fratsen uithalen om ze in de muziek in te kunnen passen.*

'Dat is opzet. Want noch als tekstschrijvers, noch als componisten willen we vervallen in tera-tera-tera, tera-tera-tera. Ik heb wel eens bewust voor een dergelijke kinderlijke vorm gekozen, maar laten we wel wezen, na al die tijd weet ik beter. Het is interessanter om ook in de ritmische aanpak van teksten je fantasie te laten werken. Mede doordat ik drummer ben, zie ik die dingen sterk in een ritmische context. En als ik teksten schrijf, zit dat ritme erin. Soms moet ik aan Geddy uitleggen hoé het in te passen valt, maar dan blijkt al snel dat hij weer interessanter manieren heeft om het uiteindelijk te zingen. En zoals jij die zijstapjes al aanhaalt, zo is de mogelijkheid van de zanger om bepaalde noten aan te houden, of om snelle en langzamer fraseringen achter elkaar te plakken alleen maar groter geworden.'

'Zang binnen Rush is gewoon een extra in-

wil niet mijn foto in de krant. Ik wil graag zelf naar de wereld kijken, maar ik wil niet dat de wereld naar mij kijkt.'

*Het bemoeilijkt het werken voor de journalist wel. Bij het lezen van een interview willen de mensen toch ook kunnen zien met wat voor man je te maken hebt.*

'Ik vind het ook niet hinderlijk als mensen me tijdens mijn wérk fotograferen. Alleen in mijn

## 'Ik heb verantwoordelijkheden; ik kan niet zomaar blindelings op die kit gaan zitten rammen'

gewone, menselijke hoedanigheid hoeft het niet voor me. Dan is het namelijk enkel mijn gezicht wat telt. En ik heb nooit een ster willen zijn. Heb er altijd een hekel aan gehad, dus voel geen schuld, als ik het "stardom" verwerp.'

*In een artikel van Kees Baars stond enkele jaren geleden dat het succes voor Rush best wel eens het einde van de band zou kunnen betekenen. Dat punt is tot op heden nog niet bereikt?*

'Ik zou zeggen dat we continu tegen die keuzen aankijken en ermee worden geconfronteerd. Het is het enige gedeelte van mijn vak wat ik níet leuk vind en dat kan makkelijk eens de overhand gaan krijgen. Ik heb me er af en toe al zó kwaad om gemaakt... En ik kan het systeem niet veranderen. Ik kan alleen proberen mezelf ervoor te beschermen.'

*Je hebt in ieder geval de mogelijkheid om je agressie op je drumstel af te reageren.*

'Nee, dat kun je níet. Je moet jezelf continu beheersen. Agressie is een totaal spontane klap op alles wat je maar raken kunt. Dat kan ik toch niet doen? Ik moet een song spelen. Ik heb verantwoordelijkheden. Ik zit achter de kit om op het juiste moment de snaredrum op een bepaalde manier te raken. Ik kan daar niet zomaar blindelings op gaan rammen!'

*Heb je dan nooit het gevoel dat je éven de Cozy Powell uit wilt hangen?*

'Dat gevoel heb ik misschien wel, maar ik zou er nooit aan toegeven. Dat is onprofessioneel. Misschien doe ik dat thuis, maar ik verwacht niet dat mensen geld betalen om mij mijn agressie af te zien reageren. Dat zou heel unfair zijn tegenover een heleboel mensen. Het hele publiek, plus de mensen die worden verondersteld met je mee te spelen. Hoeveel man zou ik dán wel niet beledigen?'